

Høringssvar NOU 2018: 17 Klimarisiko og norsk økonomi

Greenpeace Norge vil med dette takke for muligheten til å komme med innspill til utredningen om klimarisiko og norsk økonomi. Vi lener oss på utvalget som *mener staten bør etablere, vedlikeholde og offentliggjøre et sett scenarier for oljepriser, gasspriser og CO₂-priser, herunder et scenario som reflekterer ambisjonene i Parisavtalen. Et slikt tiltak kan være et positivt bidrag til arbeidet med stresstesting for virksomheter som er eksponert overfor disse prisene, og kan legge grunnlag for en konsistent stresstesting av klimarisiko på tvers av offentlig sektor.* I en forlengelse av det mener vi Norge må:

- Styrke ambisjonene i norsk klimapolitikk for å sikre at Norge bidrar til at vi holder oss innenfor scenario A, med en vellykket klimapolitikk der verden gjennomfører en effektiv overgang til lavutslippssamfunnet.
- Redusere den finansielle klimarisikoen knyttet til petroleumssektoren. Dette kan skje gjennom å stanse tildelingen av nye letelisenser, avskaffe leterefusjonsordningen, fjerne petroleumssektorens særlig gode avskrivningsregler og regler for friinntekt, samt stanse å dekke budsjettoverskridelser i utbyggingsfasen.
- Stressteste eventuelle nye oljeutbygginger for å se om de er i tråd med Parisavtalens målsettinger.
- Stressteste Statens pensjonsfond utland (SPU) i tråd med Parisavtalens målsettinger. For å redusere klimarisikoen i SPU må fondet selges helt ut av kullinvesteringer, Norges Banks råd om et fullstendig utsalg fra olje og gass må følges og investeringer i unotert, fornybar energi må gis et mandat på opptil 5 prosent.
- Utvikle mål om å redusere Norges klimarisiko, i tråd med at arbeidet med å rapportere på Norges klimarisiko utvikles. Et slikt mål må følges opp med konkrete risikoreduserende tiltak i alle sektorer.

Styrk de norske klimaambisjonene

En effektiv global klimapolitikk er det viktigste redskapet for å redusere klimarisiko. Skal vi unngå å havne i scenario C med dramatiske klimaendringer (jf. omtale i kapittel 3), er det kun en virkningsfull global klimapolitikk som hjelper skriver utvalget. Norge må jobbe for at verden skal holde seg innenfor scenario A. For å gjøre det må de norske klimaambisjonene om utslippskutt innen 2030 styrkes. Dagens målsetning om å kutte 40 prosent i klimagassutslipp er ikke i tråd med Parisavtalens mål, og må økes til minst 55 prosent. Men et mål i seg selv er ikke nok. Det må følges opp med effektive, utslippsreduserende tiltak i alle sektorer.

Norge - særskilt utsatt for finansiell klimarisiko

Som en oljeproduiserende nasjon er Norge i en særstilling når det kommer til finansiell klimarisiko. Oljeprisfallet i 2014 ga en mild forsmak på hva som vil komme om Norge ikke evner å redusere denne risikoen. I dag sysselsetter petroleumsnæringen mellom 175 000 - 225 000 personer, samtidig som petroleumsnæringa leverer titalls milliarder kroner til fellesskapet, og mye av Norges formue er knyttet til petroleumsreservene våre.

I et risikoperspektiv gir dette Norge en uproporsjonalt stor finansiell klimarisiko, særlig knyttet til overgangsrisikoen representert ved det grønne skiftet. Oljenæringa, Norges hjørnesteinsbedrift, vil lide når verden gjør overgangen fra fossilt til fornybart. Når den overgangen vil komme er vanskelig å forutsi, men ekspertene sier at det grønne skiftet går fortere enn forventet¹. Skal verden innfri Parisavtalens mål må også dagens klimapolitikk strammes til, noe som er ventet å bidra til å øke farten i det grønne skiftet.

På toppen av denne risikoen er det et faktum at Norge er overeksponert mot petroleumsnæringa. Dette ble påpekt av Norges Bank i deres forespørsel om å selge SPU ut av olje- og gassaksjer, grunnet norsk overeksponering mot petroleumssektoren. Denne overeksponeringen er i seg selv argument godt nok for at Norge må utvikle flere bein å stå på.

Et åpenbart tiltak for å redusere den finansielle klimarisikoen er å styrke utviklingen av nye næringer. Men dette er ikke nok, Norge må også gjøre noe med den enorme overeksponeringen vi som nasjon har mot petroleumsnæringen. Det beste alternativet vil være en styrt avvikling gjennom å stanse utdelingene av nye oljelisenser. Alternativt bør man se på hvordan man kan ta skatte- og avgiftsmessige grep for å redusere statens risiko i utviklingen av nye oljeprosjekter. Goliat-feltet er et oljefelt som ligger an til **ikke** å bli samfunnsøkonomisk lønnsomt for Norge, men likevel bedriftsøkonomiske lønnsomt for selskapene bak. Dagens investeringsvennlige petroleumsskatteregime løper en stor risiko for å gi flere slike utbygginger, og Greenpeace mener det er nødvendig med en endring av petroleumsskatteregimet for å sikre at ikke Staten tar mesteparten av den finansielle risikoen.

Videre bør staten lytte fullstendig til Norges Banks forespørsel om å selge SPU ut av olje- og gassaksjer, og ikke bare oppstrømsselskaper som regjeringen nå legger opp til. Som det korrekt ble påpekt i høringsrunden, på olje- og gassutsalget er ikke et fullstendig utsalg nok for å redusere Norges overeksponering, og da burde heller ikke regjeringen begrense effekten av dette tiltaket med å kun la det gjelde oppstrømsselskaper.

Videre må SPUs investeringsportefølje stresstestes i tråd med Parisavtalens målsettinger. Vi forventer at resultatet vil vise at fondet investerer i utakt med verdens klimamål, og de første tiltakene må være å selge seg helt ut av kull og kullkraft, ved å bruke en trappetrinnsmodell tilsvarende Storebrands kullutslagsmodell. Videre må fondet gis et mandat på opptil 5 prosent for investeringer i unotert, fornybar infrastruktur.

Rapportering på klimarisiko

Utvalget skriver *Statens klimarisiko bør synliggjøres bedre. For å styrke kunnskapsgrunnlaget for å vurdere hvordan fremtidsutsiktene for både petroleumsrelaterte og andre norske næringer avhenger av petroleumspriser, teknologiutvikling, klimapolitikk og*

1

endringer i klima, bør staten ved passende mellomrom, eksempelvis i perspektivmeldingen hvert fjerde år, presentere Norges og statens samlede klimarisikoeksponering. Som ledd i dette arbeidet bør de tidligere nevnte scenarioene benyttes til å stressteste Norges petroleumsformue, og statens andel av denne, i den løpende rapporteringen om petroleumsformuen i nasjonalbudsjettdokumentene. I tillegg til å styrke rapportering på klimarisiko mener vi at det må settes klare mål om å redusere klimarisikoeksponeringen, og at et slikt mål må følges opp med effektiv tiltak.

Martin Norman, Greenpeace Norge
mnorman@greenpeace.org

Halvard Raavand, Greenpeace Norge
hraavand@greenpeace.org

Erlend Tellnes, Greenpeace Norge
etellnes@greenpeace.org